

संस्कृतभारती (उत्तर-तमिळनाडु)

गीतासोपान/दीक्षा/भाषाप्रवेश-प्रथमभाग-परीक्षा जनवरी -2016

नाम - _____

अङ्का: 80

दिनांक: - _____

कालावधि:- होरात्रयम्

शिक्षण-केन्द्रम् - _____

दूरवाणीसंख्या - _____

मुख्यसूचना -उत्तराणि उत्तर-पत्रे लिखत ।

अ) उचित-विभक्ति-रूपाणि उपयुज्य रिक्तस्थानानि पूरयत । (पञ्चानाम्)

5

१. महिला _____ (द्विचक्रिका) पतति । द्विचक्रिकापा:२. सरस्वती _____ (त्वम्) नमः । तुम्पं३. _____ (गुरु) पुत्रः अश्वत्थामः । जुरीः४. _____ (कृष्ण) परितः गोपिका : सन्ति । कृष्णा५. भक्तः _____ (हस्त) देवं नमति । हस्ताम्पा६. चोरस्य _____ (आरक्षक) भीतिः भवति । आरक्षकात्७. सैनिकाः _____ (युद्धभूमिः) सन्ति । युद्धभूमा८. बालिकाः _____ (ग्रन्थाः) पठन्ति । ग्रन्थान्९. _____ (वयम्) भाषा संस्कृतम् । अवमाक१०. _____ (सह्याद्रि) गोदावरी प्रवहति । सह्याद्रिनः

आ) रेखांकितपदानाम् आधारेण प्रश्ननिर्माणं कुरुत ।

5

१. दश-वादने परीक्षायाः आरम्भः भवति । कदा२. कमला सन्तोषार्थं संस्कृतं पठति । किमव्य३. गृहात् बहिः मा गच्छ । कुतः४. भोजनं रुचिकरम् अस्ति । कथम्५. मन्त्रिणः वेदिकायां विराजन्ते । कुन्ते

इ) निर्देशानुसारं परिवर्तनं कृत्वा वाक्यं लिखत ।

१. भवती नृत्यम् जानाति किम् ?(भविष्यत्काले)

२. कविः पद्यं लिखति । (बहुवचनम्)

३. गीता गृहपाठं कृतवती । (वर्तमानकाले)

४. माता पात्रं प्रक्षालयति । भोजनम् सिद्धयति ।(ल्यप) प्रक्षालय

५. शिशुः अक्रीडतु । (स्म प्रयोगः) क्रीडति स्म

६. पुरुषः नमति । प्रसादं ददाति ।(क्त्वा) नम्त्वा

७. देवा : अस्मान् रक्षन्ति । (एकवचनम्) । दैवः मां रक्षन्ति

८. ता: फलरसं पिबन्ति । (क्तवतु) पीतवत्पः

९. वटुः पुस्तकालयं गच्छति । पुस्तकम् स्वीकरोति । (तुमन्) स्वीकर्तु

१०. त्वं पाठं रटसि । (भूतकाले) अरटः

(पञ्चानाम्)

ना स्पन्ति

कवयः पदाति लिखति
करोति

5

ई) उचित अव्ययानि वाक्ये योजयता।

(यदा/तदा; यत्र/तत्र; यतः/अतः ; यद्यपि /तथापि; यथा/तथा)

१. धर्मः अस्ति । जयः निश्चयः । पत्र - लत्र

२. परीक्षा अस्ति । बालकः क्रीडति । पद्यपि - तव्यापि

३. श्रीकृष्णः वदति । अर्जुनः श्रुणोति । पदा - तदा

४. माता अस्ति । पुत्री भवति । पत्रा - तथा

५. ज्वरः अस्ति । गुलिकां स्वीकरोमि । अतः

5

उ) (i) समानार्थकानि पदानि लिखत

कमलम् = पद्मम् / सरसीनम्

सहोदर : = श्राता

नेत्रम् = नयनम्

1 ½

(ii) विलोमार्थकानि पदानि लिखत ।

? पूर्वः X परः रिक्तम् X पूर्णम् स्थूलः X कृतः

1 ½

अ) द्वयोः धातुरूपाणि लिखत	6.15 - सपाद - षट् वादनम्
१. चल् (लङ्-भूतकालः)	8.45 - पादौन - नववादनम्
२. वर्त् (लट्-वर्तमानकालः)	10.20 - पञ्चादिक - सपाद ^९ दशवादनम्
३. खाद् (लृद्-भविष्यत्कालः)	4.50 - पञ्चादिक - पादौन - पञ्चवादनम्
४. नम् (लोट्-आज्ञा/प्रेरणा)	12.30 - सार्व - द्वादशवादनम्

ऋ) (i) समयम् अक्षरैः लिखत।

5

(१) 6.15 ; (२) 8.45 (३) 10.20 (४) 4.50 (५) 12.30

षट्ठावति:

१६ - अष्टाविश्वाति:

२८ - चतुर्थवादिश्वाति:

४४ - षट् शतम्

६०० - द्विसप्तति:

७२ - द्विसप्तति:

(ii) सङ्ख्याम् अक्षरैः लिखत।

(१) 96 (२) 28 (३) 44 (४) 600 (५) 72

ऋ) रेखांडिकतपदं परिवर्त्य वाक्यं शुद्धं कुरुत । (पञ्चानाम्)

5

१) अहं कन्दुकेन क्रीडसि ।

क्रीडामि

२) भवान् पुस्तकं दास्यामि ।

दास्यति

३) वयं निद्रां करोति ।

कुर्मः

४) तौ पिबथ ।

पिबतः

५) त्वं उच्चैः पठानि ।

पठ

६) यूयम् नाटकम् अभिनय ।

अभिनयत

७) ताः मार्जनम् कुरुतः ।

कुर्वति

८) त्वम् गीतं गायतु ।

गाय

९) आवां श्लोकम् अवदत ।

अवदाव

१०) ह्यः परीक्षा भविष्यति ।

अभवत्

ल) आवरणात् उचितपदं चित्वा सम्माषणं पूरयत

✓ ✓ ✓ ✓ ✓ ✓ 14x 1/2 = 7

(इच्छति, द्रष्टुम्, आनयामि, पर्यन्तम्, श्वः, कदा, सर्वान्, पञ्च, वसामि, गृहे, बहु, विशेषः, सूचयतु, निश्चयतु)

राघवः- नमस्ते ।

माधवः नमस्ते ।

राघवः अहं राघवः। समीपगृहे वसामि

माधवः अस्तु कः विषयः ।

राघवः अहं भवन्तं दृष्टुम् आगतवान् ।

माधवः स्वागतम् ।

राघवः अहं मम जृते संस्कृतं पाठ्यामि ।

माधवः उत्तमम् ।

राघवः भवान् पठितुं इच्छामि किम् ?

माधवः हहु इच्छामि । वर्गः कदा ?

राघवः श्वः सायं पञ्च वादने भविष्यति । सप्तवादन पर्वतनम्

माधवः जिष्यन्ते आगच्छामि ।

राघवः सर्वनि बान्धवानपि शूचयन्तु

माधवः सूचयामि । अनेपामि अपि ।

राघवः तर्हि त्वा मिलाव । त्वः:

माधवः पुनर्मिलाव ।

ए) अनुच्छेदं पठित्वा उत्तरं लिखत ।

मराठसिंहः इति विख्यातः आसीत् शिवाजिः । अम्बया प्रेरितः शिवः षोडशे वयसि हिन्दु साम्राज्यस्य प्रतिष्ठापनं अकरोत् । मुगलराजानां सम्मुखीकृतवान् च । एकदा बीजापूरसुल्तानः शिवाजिमहाराजं मारयितुम् अफ्सल्खान् इति सेनानायकं नियोजितवान् । कुटिलः सः एकम् उपायम् अचिन्तयत् । किन्तु सः पराजितः । कुपितः अफ्सल्खानः बहूनां देवालयानां नाशम् अकरोत् । शिवाजिः अफ्सलस्य नाशार्थं, तं मेलनार्थम् आहूतवान् । शिवाजिं मेलितुम् अफ्सल्खानः अल्पसंख्यकान् सैनिकान् अयोजयत् । सैनिकान् पर्वतस्य अधः स्थापयित्वा सः पर्वतस्य उपरि अगच्छत् । शिवाजिः तं आलिङ्गनम् अकरोत् । वक्रबुद्धिः अफ्सलः झटिति छुरिकां शिवस्य उदरे प्रयुक्तवान् । दीर्घदर्शी शिवाजिः रक्षाकवचेन रक्षितः अभवत् । तस्मिन्नेव समये शिवाजिः व्याघ्रनखायुधेन अफ्सलस्य उदरं विदारितवान् । तं मारितवान् च ।

1. शिवाजि: क्या प्रेरितः आसीत् ? अम्बिगा 1
2. कः अप्सल्खानः ? बीजापूरसुल्लानस्य सैनानायकः 1
3. अप्सल्खानः किमर्थं कुपितः अभवत् ? शिवाजिना सं : पराजिनः 1
4. शिवाजि: अप्सल्खानं कथं मारितवान् ? ०८। घृनखातुदोन् 1
5. अनुच्छेदतः पदानि चित्वा रिक्तस्थानेषु लिखत । 2
- (i) तुमन्-अन्त-पदद्वयम् मारपितुम् भैलितुम्
(ii) भूतकाल-पदद्वयम् आसीत्, अकरीन्

ऐ) किमपि एकं सुभाषितं पूरयत ॥ 3

रामं स्कृदं हनूमन्तं वैनतेयं वृकोदरम् ।

शयनेयः स्मैश्चित्यं दुःखप्रः न नश्यति ॥

अथवा

पुण्यस्य फलम् इत्यहि पुण्यं नेच्छन्ति मानवाः ।

फलं पाष्ठस्य नैष्टद्धिति पापं कुर्वन्ति पतनतः ॥

ओ) अधो दत्तानि पदानि उपयुज्य वाक्यानि रचयत । (पञ्चानाम्) 10

१) मन्दिरतः, २) रमायै, ३) ह्यस्तन, ४) पुरतः, ५) भवनानि, ६) वेगेन,

७) स्पन्दनम्, ८) अन्यत्र, ९) सम्यक्, १०) अपि

औ) एकं शीर्षकम् अधिकृत्य पञ्च वाक्यानि लिखत । 10

१. संस्कृतस्य प्रसाराय किं करणीयम् ?

२. मम जीवने संस्कृतस्य महत्वम् ।

३. स्वामी विवेकानन्दः ।

- 1) अम्बा मन्दिरतः जृहन् - शुभाशयाः - ।
2) हृषिः रमायै कमलपुष्पं ददाति ।
3) ह्यस्तनं पत्रिकांम् अहं व पठतिबान् ।
4) जृहस्य पुरतः वृक्षाः सहिते ।
5) अस्मिन् प्रदेशे अनेकानि भवनानि सहिते ।
6) वायुः अद्य वर्जनं वहन्ति ।
7) अज्ञुनस्य स्पन्दनं निशालम् अस्ति ।

8) समुद्रः अन्यत्र अस्ति ।

9) लापा वालिका सम्पर्कं गायति ।

10) रामः फलं खादति । लक्ष्मणः अपि खादति ।

अचलन

अचलः

अचलम्

अचलताम्
=

अचलतम्

अचलवाव

अचलन

अचलत

अचलवाम्

वर्तन्ते

वर्तसी

वर्ते

वर्तन्ते

वर्तन्वी

वर्तवद्

वर्तन्ते

वर्तद्यै

वर्तमद्

खादिष्यते

खादिष्यति

खादिष्यामि

खादिष्यतः

खादिष्यतः

खादिष्यावः

खादिष्यते

खादिष्यतः

खादिष्यामः

नमनु

नम

नमानि

नमताम्

नमतम्

नमाव

नमनु

नमत

नमाम